

Keski-Suomen hyvinvointialue -Omaishoidon tuki-

Omaishoidon tuki

- Omaishoidon tuki on omaishoitolakiin (937/2005) perustuvaa sosiaalipalvelua, jonka järjestämisvastuu on hyvinvointialueella.
- Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.
- Omaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan.
- Omaishoidon tuella tarkoitetaan **kokonaisuutta**, joka muodostuu omaishoitajille annettavasta hoitopalkkiosta, omaishoitoa tukevista palveluista, hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä vapaasta.

Omaishoidon tuen myöntämisen edellytykset

- Omaishoidon tuki maksetaan talousarvioon varatun määrärahan puitteissa
- Kohdennetaan eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville
- Hoidettava kotikunta on Keski-Suomen hyvinvointialueella
- Tuen myöntäminen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista
- Hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla
- Hoidettavan koti on terveydellisistä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva
- **Avuntarve kodinhoidollisissa tehtävissä, ulkona käymisessä ja asioinneissa ei oikeuta omaishoidon tukeen.**
- Diagnoosi ei määrittele omaishoidon tuen tarvetta.

Edellytykset omaishoitajalle

- Omaishoitajana voi toimia hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö. Ns. vieras henkilö ei voi toimia omaishoitajana
- Omaishoitaja on täysi-ikäinen
- Hoidon tarve ei välttämättä edellytä hoitajan ja hoidettavan asumista samassa taloudessa, mutta hoitajan tulee sitoutua useasti päivässä toistuvaan päivittäiseen huolenpitoon ja hoitoon.
- Hoitajan soveltuvuus arvioidaan kotikäynnin yhteydessä, tarvittaessa voidaan pyytää muun sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijan arvio
- Omaishoitajan on kyettävä kantamaan kokonaisvastuu hoidettavasta sekä takaamaan hänelle turvallinen asianmukainen hoito.
- Omatyöntekijänä toimii omaishoidon asiakasohjaaja
- Hoitajalla on velvollisuus ilmoittaa omassa tai hoidettavan toimintakyvyssä tai hoidossa tapahtuvista muutoksista omaishoidon asiakasohjaajalle.

Omaishoidon hoitopalkkioluokat

- Hoitoluokat ja palkkiot
 - Hoitopalkkioluokka 1 472,15 €/kk
 - Hoitopalkkioluokka 2 694,20 €/kk
 - Hoitopalkkioluokka 3 945,52€/kk
 - Hoidollisesti raskas siirtymävaihe 945,52 €/kk (määräaikainen 1-6kk. Omaishoitajalla ei saa olla mitään vähäistä suurempia tuloja, esim. eläke/palkka/työttömyysetuus/kuntoutusraha)
- Palkkioita alennetaan 25%,
 - Hoidettavalla on säännöllistä kotihoitoa tai hoitoapua kotiin enemmän kuin seitsemän (7) tuntia viikossa.
 - Hoidettavalla on kotona henkilökohtainen avustaja keskimäärin yli 10 tuntia viikossa.
- Palkkiota alennetaan 50%,
 - Hoidettavalla on säännöllistä kotihoitoa tai hoitoapua enemmän kuin 13 tuntia viikossa
 - Hoidettavalla on kotona henkilökohtainen avustaja keskimäärin yli 37 tuntia viikossa
- Palkkiota ei voida alentaa alemmaksi kuin 1 hoitopalkkioluokan määrä on.

Lakisääteinen vapaa

- Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata kolme (3) vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin.
 - Oikeus vapaaseen muodostuu siitä alkaen kun omaishoidontuki on myönnetty.
- Hyvinvointialue voi viime kädessä päättää, miten vapaan aikainen vapaa järjestetään.
- Vapaat on käytettävä **kalenterivuoden** aikana eikä käyttämättömiä vapaita korvata rahana. Vapaita suositellaan pidettäväksi säännöllisesti, kuukausittain.
 - Vapaita ei voi pitää etukäteen.
- Vapaat sovitaan toimeksiantosopimuksessa ja omaishoidon suunnitelmassa asiakasohjaajan kanssa.
- Omaishoitajan vapaavuorokausien osalta peritään hoidettavalta lakiin perustuva asiakasmaksu. Vuonna 2025 omaishoidon vapaan aikainen maksu on ollut 12,80€/vrk.

Lakisääteisten vapaiden toteuttamistavat

- Sijaishoito

- Sijaishoitajana voi toimia hoidettavan täysi-ikäinen omainen tai muu läheinen.

- Sijaishoitajan palkkiot

- Tukiluokka 1 41,22€/vrk
 - Tukiluokka 2 48,71€/vrk
 - Tukiluokka 3 56,21€/vrk

- Perhehoito

- Perhehoito voi olla kotiin järjestettävää hoitoa (maks. 24h/kk) tai perhekodissa annettavaa hoitoa.
- Perhehoito sopii henkilölle, jolla ei ole säännöllistä yöllisen avun tarvetta ja hän on pääsääntöisesti yhden autettavissa. Toistuva haastava käyttäytyminen on este perhehoitoon sijoittumiselle.

- Lyhytaikainen hoito asumisyksikössä

- Vapaat pyritään järjestämään ensisijaisesti hyvinvointialueen omassa tuotannossa

Omaishoidon tuen muut palvelut

- Omaishoitajien valmennus ja koulutus
 - Omaishoitolain mukaan uusille omaishoitajille järjestetään valmennusta ja koulutusta; tapaamisilla, verkossa tai yksilöohjauksina.
 - Vuodelle 2026 suunnitteilla teemakoulutusta, jossa aiheena kaatumisen ehkäisy ja kotona tapahtuva lääkehoito.
- Omaishoitajien terveystarkastukset
 - Maksuttomia, tavoitteena omaishoitajien hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn arviointi, ylläpitäminen ja edistäminen sekä sairauksien ehkäiseminen ja tunnistaminen.
 - Ota yhteys oman kuntasi terveysasemalle ja varaa aika omaishoitajan terveystarkastukseen.
- Harkinnanvarainen vapaa (2. ja 3. hoitopalkkioluokan asiakkaille) erillisellä päätöksellä myönnettävä
 - Lyhytaikaishoidon yksikössä
 - 2. hoitopalkkioluokassa 1-2 päivää/kk
 - 3. hoitopalkkioluokassa 1-4 päivää/kk
 - Kotiin annettavalla perhehoidolla 3 kertaa/kk, 3-8 tuntia/kerta.
 - Harkinnanvaraisella palvelusetelillä
 - Sijaishoidolla
- Omaishoitajien virkistysvapaa (2. ja 3. hoitopalkkioluokan asiakkaille)
 - Hyvinvointialueen lähihoitajan käyntinä, max 10h/kk, kohdennetaan eniten tukea tarvitseville

Omaishoitosopimuksen irtisanominen, purkaminen ja hoidon keskeyttäminen

- Omaishoitajan tulee ilmoittaa keskeytyksistä sekä omaishoitoon tai olosuhteisiin liittyvistä muutoksista.
 - Mikäli hoitopalkkio saaminen on perustunut virheellisiin tietoihin myönnetty tuki lakkautetaan ja suoritettut erät peritään aina takaisin.
- Keski-Suomen hyvinvointialue voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja yhden kuukauden kuluttua.
- Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, omaishoidon tuki voidaan lakkauttaa välittömästi.
- Laiminlyöntiä todetessa annetaan kirjallinen huomautus, mikäli laiminlyönti jatkuu edelleen, sopimus irtisanotaan.
- Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito muutoksista johtuen käy tarpeettomiksi
- Palkkio keskeytetään mikäli hoito keskeytyy yli 7vrk/ kk muun kuin hoidettavan terveydentilan tai vapaan vuoksi.
- Mikäli asuinpaikka vaihtuu Hyvinvointialueen ulkopuolelle niin tuki päättyy muuttopäivään

RAI-toimintakyky arviointi

- Vanhuspalvelulain mukaan hyvinvointialueilla on velvollisuus käyttää iäkkään henkilön palvelutarpeiden ja toimintakyvyn arvioinnissa RAI-arviointivälineistöä 1.4.2023 alkaen.
 - RAI- toimintakyvyn arviointi tehdään omaishoidossa kaikille 18-vuotta täyttäneille.
- Toimintakyvyn arvioinnin avulla tunnistetaan asiakkaan voimavaroja, tarpeita ja riskitekijöitä.
- Arvioinnit tehdään havainnoiden ja keskustellen asiakkaan ja hänen arjessaan mukana olevien läheisten kanssa.
- Toimintakyvyn tiedot kirjataan noudattaen asiakas- ja potilastietosuojalakia ja tietoja käytetään asiakkaan hoidon ja palveluiden suunnitteluun liittyvissä tilanteissa. Toimintakykyyn liittyvää tietoa voidaan hyödyntää eri sote-ammattilaisten kesken.
- Omaishoidontuen puolella RAI:n osittaiskartoitus tehdään asiakkaalle vuosittain tai tarvittaessa aiemmin toimintakyvyn muuttuessa.

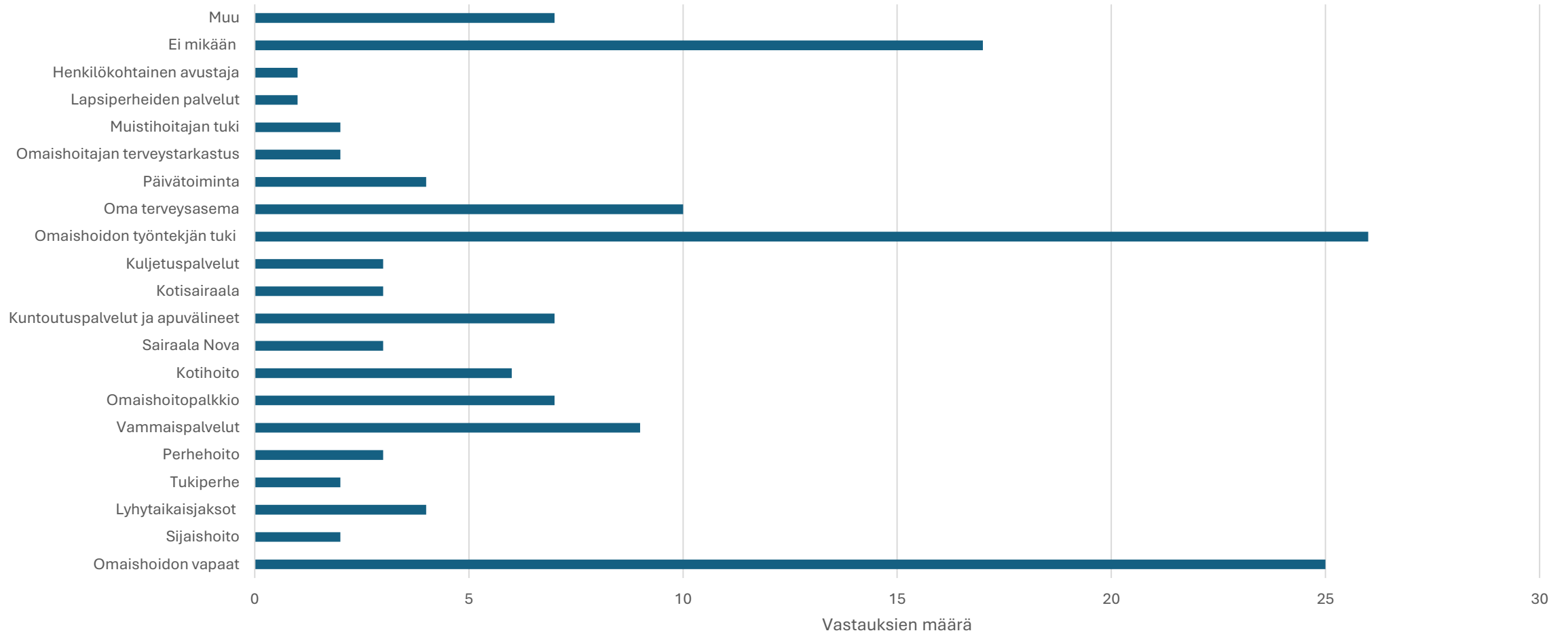
Verovähennykset omaishoidon tuessa

- Matkakuluvähennys
- Työhuonevähennys
- Vähennys hoidosta aiheutuneista kustannuksista
- Veronmaksukyvyn alentumisvähennys
- Kotitalousvähennys
- Lisätietoja: vero.fi

Kysely omaishoitajille, kevät 2025

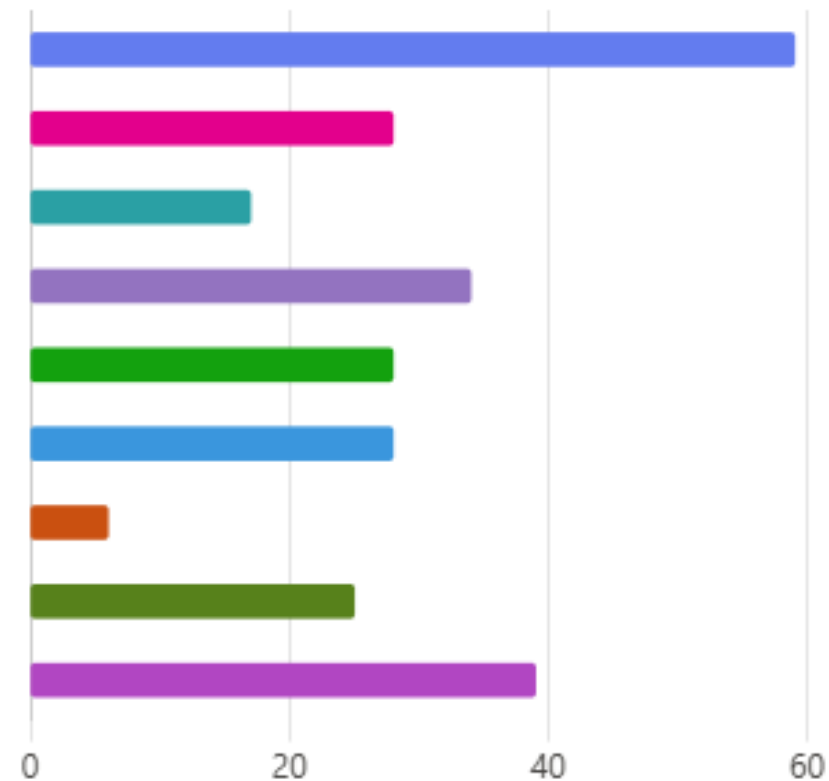
- Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa omaishoitajien ideoita ja ajatuksia tuleviin omaishoitajien valmennuksiin liittyen.
- Kysely toteutettiin anonyymisti 17.3-30.3.25 välisenä aikana Microsoft Forms -kyselyn avulla.
- Kyselylomake välitettiin sähköpostitse kaikille sellaisille omaishoitajille, joiden sähköpostiosoite oli kirjattu OIMA-palveluun.
- Kysely lähti 799 omaishoitajalle ja kyselyyn vastasi 159 omaishoitajaa (vastausprosentti 20 %)
- Kyselyssä nousi esiin:
 - Tärkeimmäksi aiheeksi nousi omaishoitotyössä jaksaminen ja oma hyvinvointi
 - Myös yleistä tietoa omaishoitajuudesta kaivattiin.. Kolmanneksi tärkeimpänä koettiin tieto omaishoitoa koskevista sosiaalipalveluista.
 - Verkkosivut koettiin parhaimpana tapana saada tietoa omaishoidosta
- Seuraavien (kevään 26) valmennusten sisältöjä suunnitellaan kyselyvastausten dataa hyödyntäen, muun muassa omaishoitajan jaksaminen on tärkeä valmennuksissa huomioita kokonaisuus jatkossa.

Mitkä Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelut ovat tukeneet omaishoitajuuttasi?

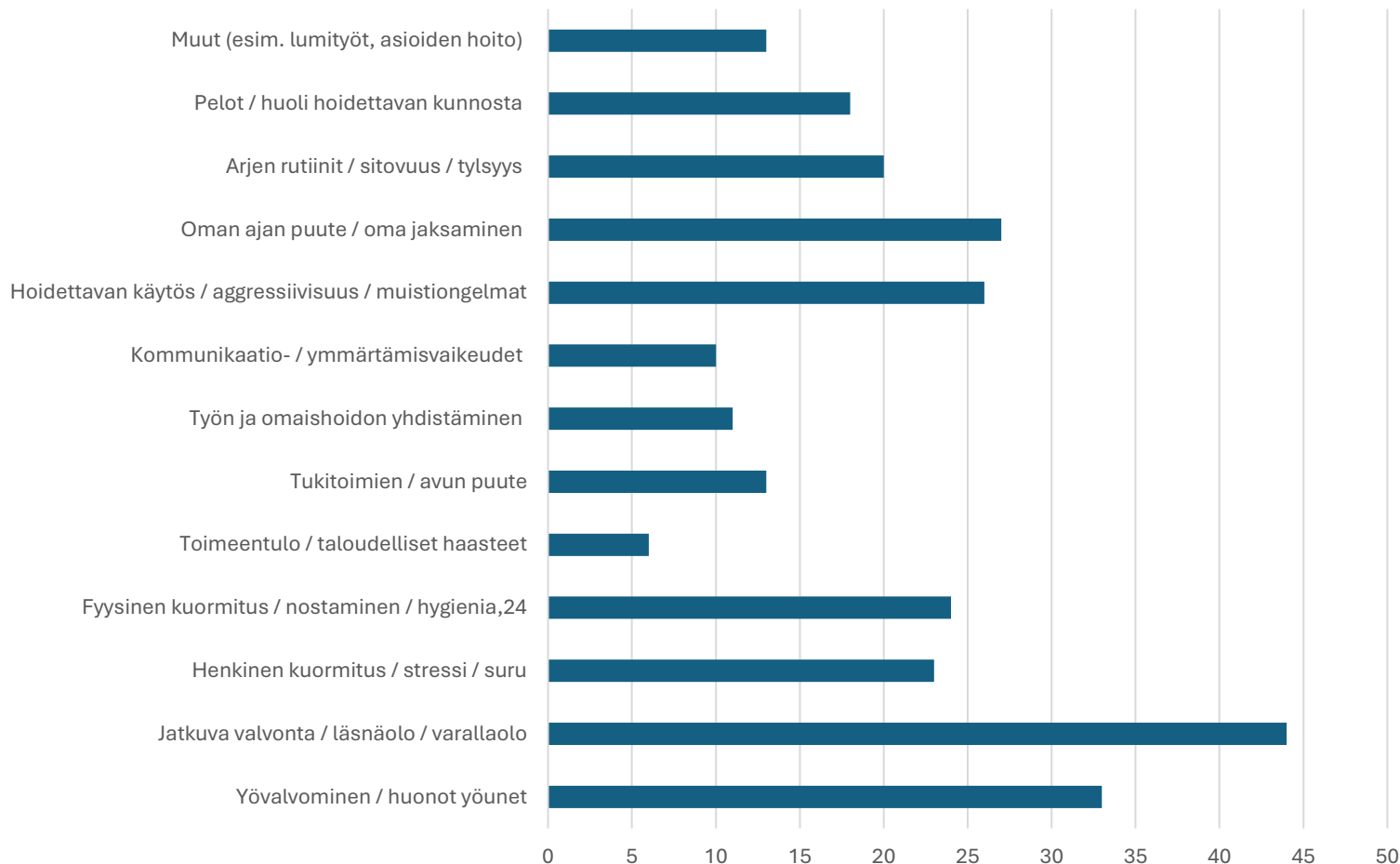
Millaisia vaaratilanteita olet kohdannut arjessasi omaishoitajana?

● Kaatumiset	59
● Karkaamiset	28
● Fyysistä väkivaltaa	17
● Sanallista väkivaltaa	34
● Arjen vaaratilanteet (esim. tulipaloriski, vesivahingot)	28
● Oma loukkaantuminen/tapaturma	28
● Teräseiden käsittely	6
● Lääkitykseen liittyvä vaaratilanne	25
● Muu	39

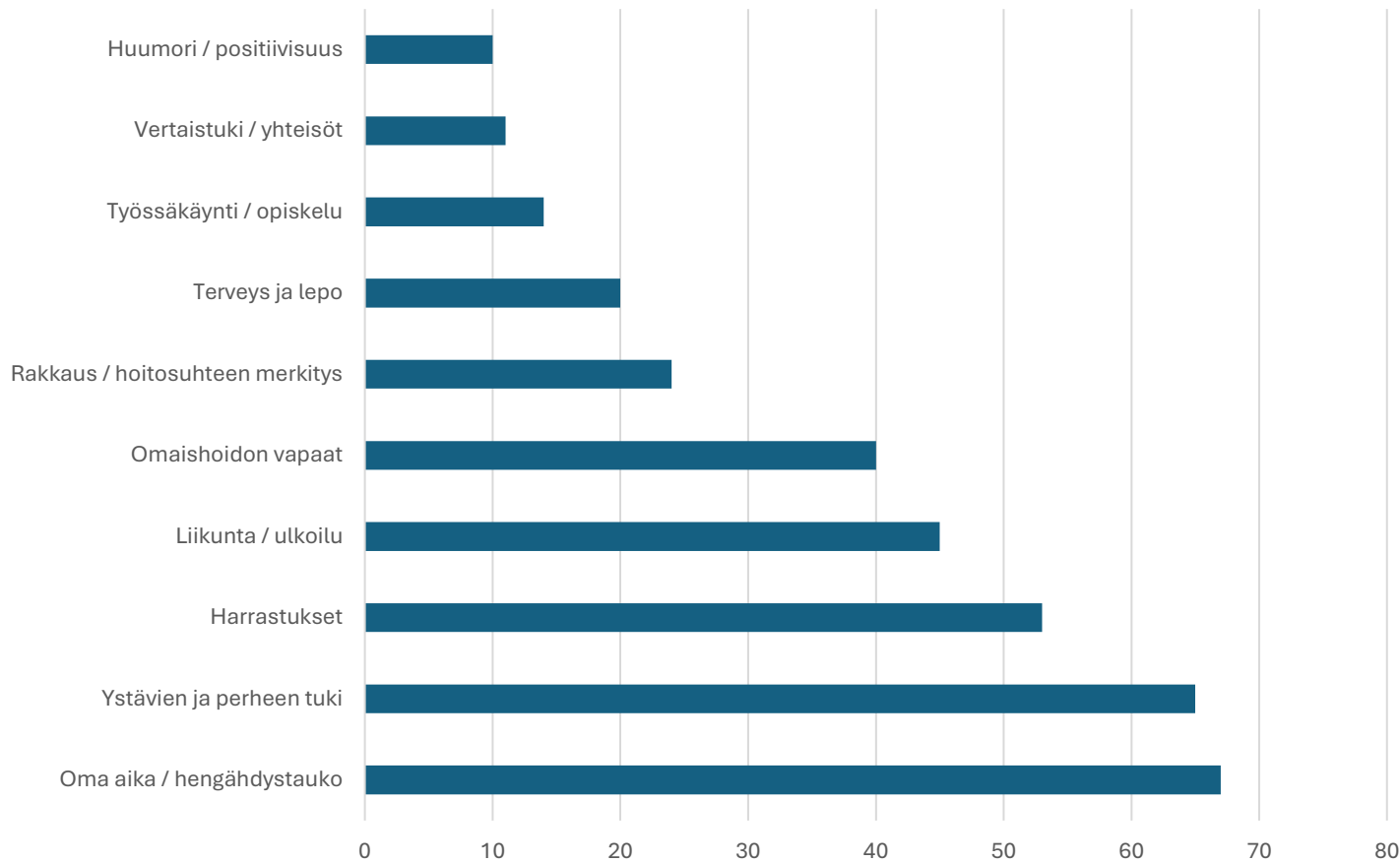
Mitkä arjen tilanteet olet kokenut kuormittaviksi?

Omaishoitajien kuormittavaksi kokemat arjen tilanteet

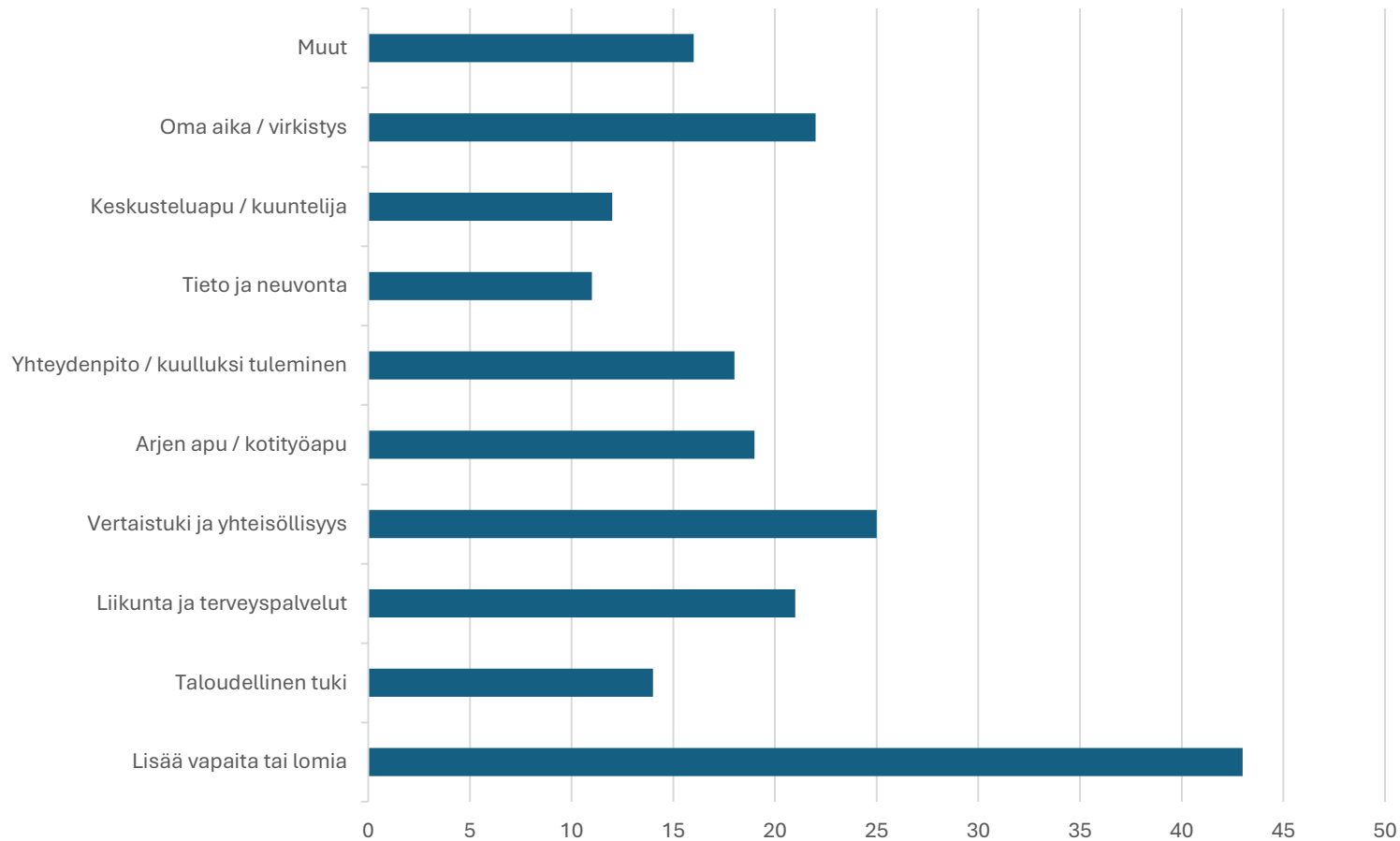
- Omaishoitajuus on monella tavalla kuormittavaa – fyysisesti, henkisesti ja sosiaalisesti.
- Suurimmat haasteet liittyvät **jatkuvaan vastuuseen, vapaa-ajan puutteeseen, unen menetykseen, sekä palvelujärjestelmän tuen vähyyteen.**
- Monet vastaajat kokevat tekevänsä työtä ilman riittävää tukea.

Mikä auttaa sinua jaksamaan arjessa?

- **Oma aika** nousee selvästi tärkeimmäksi jaksamista tukevaksi tekijäksi.
- **Sosiaalinen verkosto**, kuten ystävät ja perhe, on keskeinen voimavara.
- Monet korostavat **pienistä asioista iloitsemista**, kuten aamukahvi, käsityöt, lemmikit tai kulttuuritapahtumat.
- **Rakkaus ja merkityksellisyys** hoitosuhteessa tuo monille voimaa, vaikka kuormitus on suurta.

Millaista tukea kaipaisit omaan jaksamiseen ja hyvinvointiisi?

- Monet omaishoitajat kaipaavat konkreettista, helposti saavutettavaa tukea arkeen, vapaita ja lepoa, mutta myös henkistä ja sosiaalista kannattelua sekä toimivaa tiedottamista.
- Yleisimmin toivottiin **lisää vapaita ja lomiamia, mutta myös vertaistuki, kotiapu ja terveystalvelut** nousivat esiin tärkeinä teemoina.
- Vastausten sävy vaihtelee – osa kokee tilanteen nyt hyväksi, kun taas toiset kuvaavat suurta kuormittuneisuutta ja jäämistä yksin.

Omaishoito hyvinvointialueen nettisivuilla hyvaks.fi

- Alueellisten omatyöntekijöiden yhteystiedot
- Nettisivujen esittelyä
- [Omaishoitajalle | Keski-Suomen hyvinvointialue](#)
- [Omaishoito | Keski-Suomen hyvinvointialue](#)

Kiitos

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyvääarkikaikille